Jaarverslag 2016

Verschuiving in het Veld

Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken, Muziekarchieven en Muziekdocumentatiecentra

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken, Muziekarchieven en Muziekdocumentatiecentra (NVMB).

Lustrum
Het jaar 2016 was het twintigste, volledige verenigingsjaar van de NVMB. Tijdens de Algemene Ledenvergadering hebben we als vereniging kort stil gestaan bij dit lustrum. Voorzitter Jantien Dubbeldam gebruikte het beeld van een zaadje dat 20 jaar geleden is gezaaid en met de jaren is uitgegroeid tot een volwaardige boom.

Verschuiving in het veld
Dit jaar kenmerkt zich door een belangrijke verschuiving in het veld van de muziekbibliotheken. De centrale dienstverlening Bladmuziek voor (o.a.) Openbare Bibliotheken werd jarenlang verzorgd door onze bekwame muziekbibliotheekcollega's van de Nederlandse Bibliotheek Dienst (NBD). Het besluit van de NBD om deze dienstverlening te stoppen had directe gevolgen voor deze collega's en werkte ook door in het veld. Sommige Openbare Bibliotheken besloten hun muziekcollectie op te heffen. Gelukkig pakte Musidesk Rijnbrink de handschoen op; Anne Marie Roetgerink en Wout Ligterink maakten een plan voor een centrale dienstverlening bladmuziek in nieuwe vorm. (De dienstverlening is 1 januari 2017 van start gegaan.)

Inventarisatie Muziekcollecties
Tijdens de Algemene Ledenvergadering is een nieuwe werkgroep geïnstalleerd: de Werkgroep Inventarisatie Muziekcollecties. Het bestuur vindt het belangrijk een goed overzicht te hebben van bibliotheken die een muziekcollectie hebben. Rond het jaar 2010 is door de NVMB al een overzicht gemaakt van collecties in Openbare Bibliotheken. Ondertussen is er veel veranderd. Het bestuur wil graag een nieuwe inventarisatie maken van muziekcollecties in Nederland. Meer hierover leest u hieronder in de paragraaf 'Commissie- en Werkgroepverslagen'.

Personalia
Pensionering: Voor een aantal betrokken NVMB-leden vormde het jaar 2016 het slotakkoord van hun werkzame leven: Martijn Mommers (Bibliotheek Nijmegen), Wilma Moons (Musidesk Rijnbrink, Arnhem) en Willem Rodenhuis, oud-NVMB-bestuurslid (Universiteit van Amsterdam). Sommige collega's maakten binnen hun werk een verandering mee die er toe leidde dat ze hun taken op het gebied van muziek verloren. Een trend die al langer gaande is en waarbij bezielde, muziekbibliothecarissen, met veelal jarenlange ervaring, met stille trom uit het vak verdwijnen. Gelukkig kunnen sommigen hun contact met de vereniging op persoonlijke titel voortzetten.

We zagen dit jaar een terugloop van het aantal instituutsleden, mede door het opheffen van de muziekcollectie in sommige Openbare Bibliotheken. Gelukkig hebben enkele trouwe collega's dit jaar besloten een persoonlijk lidmaatschap te nemen.

1. Secretarieel verslag

Commissies
In het jaar 2016 waren de volgende commissies binnen onze vereniging actief: *Programmacommissie*, *Bladmuziekcommissie, Werkgroep Inventarisatie Muziekcollecties* en de *Redactie Nieuwsbrief en Website*. Verslagen van deze commissies zijn verderop te lezen.

Netwerkdagen, Nieuwsbrief en Website
De Netwerkdag en Netwerkmiddag zijn belangrijk vanwege de onderwerpen die aan bod komen en omdat we elkaar als collega's kunnen ontmoeten. Dit jaar waren de Netwerkdagen in Almelo en in Amersfoort. Via de digitale Nieuwsbrief en de NVMB-website informeren we elkaar als leden en bereiken we ook een breder (bibliotheek)publiek.

Fontes
Bestuurslid Joost van Gemert schreef het verslag voor het tijdschrift van de *International Association of Music Libraries*: *Fontes*. Hij beschrijft hierin ontwikkelingen in het Nederlandse muziekbibliotheekwerk van het afgelopen jaar. Bestuurslid Ria Warmerdam bleef aan als *Corresponding Editor* voor *Fontes*. Dit houdt in dat ze het tijdschrift met enige regelmaat van Nederlands nieuws voorziet.

IAML-congres
De conferentie van de *International Association of Music Libraries* werd dit jaar in Rome gehouden. Enkele Nederlandse muziekbibliothecarissen en musicologen hebben het congres bezocht en bijdragen geleverd.
De congreslocatie was *Parco della Musica* waar we te gast waren bij de *Accademia Nazionale di Santa Cecilia*. Een nieuw element in het programma was de Hot Topics session. Belang-wekkende nieuwe ontwikkelingen konden hier kort worden gepresenteerd. Dankzij deze sessie is het mogelijk recente ontwikkelingen vers van de pers te bespreken.
Jantien Dubbeldam bediende de leden in Nederland op de haar vertrouwde wijze met blogs. Real time bloggen was helaas moeilijk als gevolg van beperkt WIFI op de congreslocatie.

Rilm Committee Nederland
Er is verder gewerkt aan *Répertoire International de Littérature Musicale* (RILM) in Nederland. Martie Severt, NVMB-penningmeester, is sinds 2014 RILM-coördinator voor Nederland. In Nederland verschenen literatuur en tijdschrift(artikel)en worden als *abstracts* opgenomen in RILM. Het RILM-comité Nederland stimuleert auteurs *abstracts* te uploaden en inventariseert ook wat de afgelopen jaren is verschenen en nog niet is opgenomen. Dit wordt dan alsnog ingevoerd.

2. Het jaar 2016 in hoofdlijnen

Aantal NVMB-leden met ingang van 1 januari 2017:
Institutionele leden: 37 (2016: 40, 2015: 45, 2014: 46, 2013: 48, 2011: 60)
Persoonlijke leden: 12 (2016: 11, 2015: 10, 2014: 9, 2013: 8, 2011: 12)
Bijzondere leden: 20 (2016: 18, 2015:20, 2014: 19, 2013: 19, 2011: 19)

NVMB-Bestuur
• Jantien Dubbeldam (ArtEZ Conservatorium, Arnhem/Zwolle) - *voorzitter*
• Nienke de Boer (Het Balletorkest, Amsterdam) - *secretaris*
• Martie Severt (RILM Committee Nederland) - *penningmeester*
• Cora Mulder (Bibliotheek Rotterdam)
• Ria Warmerdam (NBD Biblion, Zoetermeer)
• Joost van Gemert (Universiteit Utrecht)

Het bestuur vergaderde drie keer:
● 20 januari 2016:
Voorbereiding algemene ledenvergadering, voorbereiding netwerkmiddag, voorbereiden inventarisatie bibliotheken met muziekcollecties, lopende zaken. (Vergaderlocatie: Universiteitsbibliotheek, Utrecht)
● 12 april 2016:
Voorbereiding algemene ledenvergadering, voorbereiding netwerkmiddag, voorbereiden inventarisatie bibliotheken met muziekcollecties, contact KB i.v.m. Muziek in de NBC, lopende zaken. (Vergaderlocatie: Universiteitsbibliotheek, Utrecht)
● 27 september 2016:
Voorbereiding netwerkdag, contact KB i.v.m. Muziek in de NBC, lopende zaken.
(Vergaderlocatie: Universiteitsbibliotheek, Utrecht)

Programmacommissie
Organiseert en programmeert de jaarlijkse Netwerkmiddag in april/mei en de Netwerkdag in oktober/november.
Leden:
• Attilio Bottegal (ArtEZ Conservatorium, Enschede) - *tot 1 nov. 2016 i.v.m. vertrek naar Italië*
• Charlotte Sienema (Stichting Omroep Muziek, Hilversum)

Bladmuziekcommissie
Heeft tot taak de belangen en behoeften van bibliotheken met een collectie bladmuziek te behartigen, als ook de belangen en behoeften van de gebruikers van deze collecties.
Leden:
• Chaja Beck (Nederlands Muziek Instituut, Den Haag)
• Pieter Goossen (Bibliotheek Arnhem)
• Cora Mulder (Bibliotheek Rotterdam)

Redactie Nieuwsbrief en Website
Leden:
• Ria Warmerdam (NBD Biblion, Zoetermeer)
• Eric van Balkum (Muziekschatten) – *webmaster*

Werkgroep Inventarisatie Muziekcollecties (ingesteld op 19 mei 2016)
Heeft tot taak het verzamelen van namen van instituten met één of meer muziekcollecties. Van elk instituut wordt contactpersoon, emailadres en webadres opgenomen in de lijst. De lijst wordt gepubliceerd op de NVMB-website. De werkgroep beijvert zich dat de lijst actueel blijft en waar nodig wordt aangevuld. Het opnemen van (summiere) collectiebeschrijvingen is optioneel.
Leden:
• Marjan Hofstee Holtrop (ArtEZ Conservatorium, Zwolle)
• Wierd Kramer (Bibliotheek Rotterdam)
• Paula Quint
• Ans Schalkx (Bibliotheek Idea, Soest)

-Bladmuziek in Bibliotheek Almelo (locatie Netwerkmiddag mei 2016)-

3. Commissie- en Werkgroepverslagen

3.1 Programmacommissie

De programmacommissie organiseerde in 2016 twee netwerkbijeenkomsten.

Netwerkmiddag
Op donderdag **19 mei** kwamen 30 leden naar de netwerkmiddag in Bibliotheek Almelo. De bibliotheekvoorziening in het oosten van het land stond deze middag in de schijnwerpers.
Het thema van de middag: ***Collecties versus verblijfsruimtes***. De functie van de bibliotheek én van het bibliotheekgebouw is aan het veranderen. De bibliotheek is al lang niet meer de plek waar je alleen naartoe gaat om te lenen. Het is óók een plek om te verblijven, te ontmoeten, koffie te drinken, te studeren. Lenen vindt niet meer uitsluitend plaats in de bibliotheek. Op steeds meer alternatieve locaties kunnen bibliotheekboeken worden geleend. Informatie is ook steeds vaker, door digitale beschikbaarheid, op iedere plek toegankelijk.

Anne Marie Roetgerink (Musidesk Rijnbrink) deed de aftrap met een prikkelende column. Het is toch een gemiste kans, betoogde ze, wanneer de rol van de Openbare Bibliotheek bij een kennismakingsavond over klassieke muziek beperkt blijft tot een “welkom, koffie en bedankt”? De bibliotheek kan toch wel iets meer doen dan alleen een ruimte ter beschikking stellen?
Het verhaal van **Jasper Slaghuis** (bedrijfsleider Muziekbank Overijssel, Enschede) sloot hier naadloos op aan. De terugloop van de uitleencijfers was in 2005 aanleiding om meer te doen dan alleen uitlenen. De Muziekbank ging samenwerken met culturele partners in de omgeving en ging activiteiten ontwikkelen om de kennis over de collectie én over muziek in het algemeen te vergroten. Voorbeelden van deze activiteiten zijn een lezingenserie en muziekcursussen. Bij de maandelijkse lezingenserie *Luisterrijk* is altijd een link met de collectie, die ter plekke kan worden geleend.
Gert-Jan Sweep (directeur Bibliotheek Almelo) beschouwt het gebouw van de bibliotheek als zijn “mooiste, duurste en belangrijkste bezit”. Maar het is niet meer het gebouw voor een eindeloze collectie boeken, de nadruk ligt op andere zaken. Het gebouw huisvest naast de bibliotheek ook de VVV, de regionale krant Tubantia, de lokale omroep en welzijnsorganisatie Scoop (‘shop-in-shop’). Sweep streeft ernaar om deze instellingen uit te bouwen tot één lokale netwerkorganisatie. De bibliotheek heeft nu al een zogenoemde loketdienstverlening ten behoeve van derden. Bibliotheekmedewerkers worden hier o.a. ingezet in de frontoffice van de VVV. De sluiting van wijkfilialen (2014) wordt opgevangen door uitleen van boeken in sportkantines en verzorgingstehuizen en door een boek-aan-huis-service.
Na een korte theepauze presenteerde **Rachel Zillig** (sales manager Europe van Alexander Street Press in Londen) de *Open Music Library*. Een database in ontwikkeling op het gebied van digitale muziekbronnen (bladmuziek, audio/video, boeken, tijdschriftartikelen). Open Music Library wordt ontwikkeld om een groot aantal al bestaande digitale collecties effectief te kunnen doorzoeken. Bronnen worden voorzien van abstracts, tags en biografische informatie over componisten. Sommige bronnen zijn gratis toegankelijk, voor andere bronnen moet worden betaald (bij deze bronnen staat dan een link naar de uitgever).

Met de bezichtiging van de bibliotheek en een borrel werd de netwerkmiddag in Almelo afgesloten.

Netwerkdag

Op donderdag **17 november** kwamen 30 leden naar de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Net als in november 2015 besteedden we aandacht aan de bijzondere muziekcollecties die Nederland rijk is. Het werd een dag van bevlogen, persoonlijke verhalen. Het spits werd afgebeten door **Martine de Bruin**, Projectleider etnologie en Ontwikkelaar ICT bij het Meertens Instituut. Ze gaf inzicht in de zeer uitgebreide muziekcollecties van het Meertens Instituut en vertelde over de *Nederlandse Liederenbank* waarin ruim 170.000 Nederlandse liederen zijn ontsloten, van de Middeleeuwen tot de twintigste eeuw.
Simon Groot, Conservator muziekhistorische collecties bij Bijzondere Collecties UvA, trad in de voetsporen van de in ca. 1555 te Amersfoort geboren componist Joannes Tollius, die zijn carrière begon in de Onze Lieve Vrouwekapel in Amersfoort en uiteindelijk in Italië terechtkwam. Aan de hand van brieven en andere archiefstukken reconstrueerde Simon Tollius' levenswandel en gaf hij een beeld van het muziekleven in zestiende eeuws Italië. Tollius' muziek is alleen overgeleverd in stemboekjes. De Toonkunstbibliotheek bezit één stemboekje, de rest van Tollius' werken bevindt zich in buitenlandse bibliotheken.
Na de lunch sprak **Mathieu Polak**, beiaardier, docent aan de Beiaardschool én componist. Kern van zijn verhaal: wat is zo bijzonder aan (de klank van) het carillon en welke muziek past daar het beste bij? Mathieu illustreerde zijn verhaal met voorbeelden op het oefencarillon van de Beiaardschool.

Na een korte theepauze wandelden we met gids **Simon Groot** door Amersfoort langs plekken die een rol speelden in het leven van Joannes Tollius. En natuurlijk begon toen we langs de Onze Lieve Vrouwekerk liepen speciaal voor ons het carillon te spelen! Tot besluit van de dag dronken we een welverdiend drankje in Stadsbrouwerij De Drie Ringen.

-Nederlandse Beiaardschool: oefenklavier en uithangbord (locatie Netwerkdag nov. 2016)-

De programmacommissie bestond in 2016 uit Attilio Bottegal (ArtEZ Conservatorium Enschede) en Charlotte Sienema (Stichting Omroep Muziek Hilversum). Bij het organiseren van de netwerkbijeenkomsten werd nauw en prettig samengewerkt met Ria Warmerdam en de overige leden van het bestuur. In de herfst aanvaardde Attilio een functie bij The Harvard University Center for Italian Renaissance Studies in Florence. We wensen Attilio heel veel succes in zijn nieuwe functie en danken hem voor zijn jarenlange inzet voor de NVMB!
Sinds eind 2016 bestaat de programmacommissie uit Jantien Dubbeldam (ArtEZ Conservatorium Arnhem/Zwolle) en Charlotte Sienema.

3.2 Bladmuziekcommissie

In 2016 heeft de Bladmuziekcommissie één keer vergaderd. De commissie bestond uit: Pieter Goossen (voorzitter), Cora Mulder (secretaris) en Chaja Beck. De commissie zoekt een vierde commissielid.

Centrale Dienstverlening Bladmuziek
NBD Biblion is per 1 september 2016 gestopt met de centrale dienstverlening bladmuziek. De Rijnbrinkgroep heeft het initiatief genomen om de service in een nieuwe vorm aan te bieden. Deze dienstverlening is per 1 januari 2017 van start gegaan.

IBL
De Rijnbrinkgroep gaat zich bezig houden met 'open' ibl- aanvragen, die voorheen met het aanvraagformulier de gebruikelijke routing volgden.

Plusbibliotheken
Hoe Plusbibliotheken omgaan met hun collecties bladmuziek en de in het verleden gemaakte afspraken vraagt aandacht. Via het bestuur van de NVMB is rechtstreeks contact opgenomen met de coördinator Plusbibliotheken, mede in relatie tot de Nationale Bibliotheekcatalogus.

Sommige ontwikkelingen in Openbare Bibliotheken met bladmuziekcollecties baren de commissie zorgen:
- Verschraling van het aanbod bladmuziek omdat in sommige bibliotheken uitsluitend nog repertoire voor de populaire instrumenten en de zangstem wordt aangeschaft.
- De collectie bladmuziek wordt in sommige bibliotheken niet meer aangevuld.
- Muziekmedewerkers hebben (steeds) minder uren beschikbaar voor hun bladmuziektaken.

3.3 Werkgroep Inventarisatie Muziekcollecties

In 2016 heeft het bestuur het initiatief genomen voor een nieuw te vormen Werkgroep Inventarisatie Muziekcollecties. Tijdens de Algemene Ledenvergadering hebben de volgende leden zich aangemeld: Marjan Hofstee Holtrop, Wierd Kramer, Paula Quint en Ans Schalkx.

De taakverdeling binnen de werkgroep is als volgt:
- Wierd Kramer en Ans Schalkx: Inventariseren van muziekcollecties in Openbare Bibliotheken. De NVMB-overzichtslijst met 177 bibliotheken vormt de leidraad. Tot nu toe zijn webadressen, e-mailadressen en telefoonnummers via internetpagina's gevonden. Niet van alle bibliotheken is duidelijk of ze in het bezit zijn van een eigen collectie muziekcd's, muziekdvd's en/of bladmuziek. Om dat te achterhalen worden deze bibliotheken nog apart benaderd. Wel is geconstateerd dat de meeste bibliotheken een link naar Muziekweb hebben.
- Marjan Hofstee Holtrop: Inventariseren van collecties in conservatoria.
- Paula Quint: Inventariseren van overige instellingen met muziekcollecties.

3.4 Redactie Nieuwsbrief en Website

De commissie bestond in 2016 uit Eric van Balkum (website) en Ria Warmerdam (nieuwsbrief).

Eric van Balkum plaatst in overleg met bestuursleden content op de website en werkt de infrastructuur bij. Op de agenda staat nog het doornemen van oude content op relevantie en actualiteit. Deze zal stapsgewijs worden toegevoegd. Via het contactadres op de website komen met regelmaat vragen en verzoeken binnen van 'buitenstaanders'. Dit sterkt het bestuur in de overtuiging dat het nuttig is om een website te blijven onderhouden. Daarnaast twittert Eric regelmatig uit naam van de NVMB.

In 2016 zijn er conform de planning drie nieuwsbrieven gemaakt. De NVMB-Nieuwsbrief wordt verstuurd naar ca. 100 adressen. Er vallen adressen af (wegens opzegging lidmaatschap of pensionering), maar er komen nieuwe belangstellenden voor in de plaats. In die zin lijkt de Nieuwsbrief een breder publiek te vinden, dan die van de aangesloten instellingen, leden en oud-leden. De redacteur en het bestuur prijzen zich gelukkig met Willem Warmerdam die de Nieuwsbrief belangeloos blijft opmaken. De redactie probeert ons vak in al zijn facetten aan bod te laten komen. Kopij en tips voor onderwerpen blijven te allen tijde welkom.

-Bibliotheek Almelo (locatie Netwerkmiddag mei 2016)-

-Stadswandeling Amersfoort (Netwerkdag nov. 2016)-

4. Financieel verslag

RESULTATENREKENING NVMB 2016

UITGAVEN	€	INKOMSTEN	€
Netwerkdagen	1.251,80	Contributies	4.370,00
IAML-afdracht	2.536,80	Rente	16,03
Bankkosten	123,54	Netwerkdagen	705,00
IAML-Conferentie reisbeurzen	1.000,00		
Declaraties (incl. administratie)	174,19		
Totaal	5.086,33	Totaal	5.091,03
		SALDO	**4,70**

BALANS PER 31.12.2016

ACTIVA	€	PASSIVA	€
ING	474,93	Reserveringen	0,00
Spaarrekening	3.000,00	Schulden	0,00
		VERMOGEN	**3.474,93**
	3.474,93		3.474,93

BALANS PER 31.12.2015

ACTIVA	€	PASSIVA	€
ING	738,16	Reserveringen	0,00
Spaarrekening	3.220,98	Schulden	503,91
Vorderingen	15,00		
		VERMOGEN	**3.470,23**
	3.974,14		3.974,14

BEGROTING NVMB 2018

UITGAVEN	**€**	**INKOMSTEN**	**€**
IAML-afdracht	2.440,00	Contributies	4.085,00
Netwerkdagen	1.250,00	Rente	15,00
Bankkosten	125,00	Netwerkdagen	700,00
Declaraties	250,00		
Bijdrage Conferentie	1.000,00		
Onvoorzien	250,00		
	5.315,00		4.800,00
Saldo	**-515,00**		

BEGROTING NVMB 2017

UITGAVEN	**€**	**INKOMSTEN**	**€**
IAML-afdracht	2.500,00	Contributies	4.240,00
Netwerkdagen	1.500,00	Rente	25,00
Bankkosten	125,00	Netwerkdagen	750,00
Declaraties	250,00		
Bijdrage Conferentie	1.000,00		
Onvoorzien	250,00		
	5.625,00		5.015,00
Saldo	**-610,00**		

BEGROTING NVMB 2016

UITGAVEN	**€**	**INKOMSTEN**	**€**
IAML-afdracht	2.610,00	Contributies	4.450,00
Netwerkdagen	1.500,00	Rente	50,00
Bankkosten	100,00	Netwerkdagen	900,00
Declaraties	250,00		
Bijdrage Conferentie	1.000,00		
Onvoorzien	250,00		
	5.710,00		5.400,00
Saldo	**-310,00**		

Contributie

IAML heeft de minimumcontributie voor persoonlijke leden verhoogd van € 41,-- naar € 42,--. Als NVMB zullen we dit bedrag per ingang van 2018 bij de persoonlijke leden hanteren.
De contributie voor instellingen (€ 89,--) en bijzondere leden € 15,--) blijft ongewijzigd.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1.Secretarieel verslag	3
2.Het jaar 2016 in hoofdlijnen	4
3.Commissie- en Werkgroepverslagen	6
4.Financieel verslag	10
Colofon	12

Colofon

Dit is een uitgave van de Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken, Muziekarchieven en Muziekdocumentatiecentra, mei 2017.

Tekst
Nienke de Boer – *Secretarieel verslag*
Charlotte Sienema – *Verslag Programmacommissie*
Cora Mulder – *Verslag Bladmuziekcommissie*
Ans Schalkx – *Verslag Werkgroep Inventarisatie Muziekcollecties*
Ria Warmerdam – *Verslag Redactie Nieuwsbrief en Website*
Martie Severt – *Financieel verslag*

Foto's
Architectuur.org – pag. 9 (links)
Nienke de Boer – pag. 3, pag. 7
Charlotte Sienema – pag. 5, pag.9 (rechts)

Contact
NVMB-secretariaat
p/a Nienke de Boer
Het Balletorkest
Atlantisplein 1
1093 NE AMSTERDAM